

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการของโรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ และเพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรแบบบูรณาการชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เป็นการทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยกับบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 การสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา

1.1.1 ประสานงานและประชุมปรึกษากับทางโรงเรียนเพื่อพิจารณาเลือกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาบูรณาการ

1.1.2 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา

1.1.3 นำรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา

1.1.4 นำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แจ้งให้คณะครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

1.1.5 นำหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการเสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนบ้านผาสุก พิจารณานุมัติ

1.2 การสร้างหน่วยการเรียนรู้

1.2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการสร้างหน่วยการเรียนรู้ ให้แก่ครูผู้สอนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1

1.2.2 ผู้วิจัยตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข

1.2.3 นำหน่วยการเรียนรู้ เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาและ
ให้ข้อเสนอแนะ

1.2.4 นำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แจ้งให้
ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ให้สมบูรณ์

1.3 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

1.3.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ให้แก่ครูผู้สอนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สำหรับนำไปจัดการเรียนการสอนในภาคเรียน
ที่ 1

ปีการศึกษา 2549

1.3.2 ผู้วิจัยตรวจพิจารณาผลการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการ
ปรับปรุงแก้ไข

1.3.3 นำผลการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา

1.3.4 นำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แจงให้
ครูนำไปปรับปรุงแก้ไข จนกระทั่งได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ทุกหน่วยการเรียนรู้

2 . การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

เป็นการนำหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการไปทดลองใช้เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ณ โรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ซึ่งมี
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยและครูผู้สอนทบทวน ทำความเข้าใจแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วย
การเรียนรู้ที่ออกแบบไว้

2.2 ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ติดตาม นิเทศและให้
กำลังใจ

2.3 ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้จบแต่ละหน่วย
การเรียนรู้

2.4 หลังจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.4.1 สอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน

2.4.2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน

2.4.3 สัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน

2.4.4 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน

2.4.5 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน

3. การประเมินผลหลักสูตร

3.1 ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยวิเคราะห์จากเอกสาร ปรากฏการณ์ แล้วเรียบเรียง จัดระบบ ข้อมูล ตีความหมาย เชื่อมโยงและสรุป

3.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการของโรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เป็นหลักสูตรที่ใช้หลักวิชาการเป็นฐานความคิดในการบูรณาการ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนหลัก โครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วยรายวิชา 6 รายวิชา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งรายวิชาเกิดจากการผสมผสานแนวคิดหลักของทั้งสองกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน แต่ละรายวิชามีจุดเน้น มีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีความหมายกับผู้เรียน

2. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 10 หน่วยย่อย ในรายวิชาการดำรงชีวิตในสังคม : บ้านผาสุกของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการใช้ฐานคิดที่หลากหลายในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้

3. ผลการนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ปรากฏผลดังนี้

3.1 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรายวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.64 จากการประเมินโดยใช้เกณฑ์ 5 ระดับ ได้แก่ 4, 3, 2, 1 และ 0

3.2 ครูมีความพึงพอใจต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.15

3.3 ครูมีความเห็นว่า หลักสูตรแบบบูรณาการที่สร้างขึ้น มีโครงสร้างที่สมบูรณ์ มีความลึกซึ้งในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ และมีบางหน่วยการเรียนรู้ที่จะต้องมีการทบทวนทำความเข้าใจ

3.4 นักเรียนส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 96.29 มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน วิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา

3.5 นักเรียนส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 87.50 ชอบเรียนวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา นักเรียนทุกคนมีความเห็นว่า พวกเขาเกิดความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนรู้

3.6 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การสร้างรายวิชาแบบบูรณาการเป็นสิ่งที่ดี เชื่อมั่นในการสอนของครู ผู้ปกครองส่วนใหญ่เคยเป็นลูกศิษย์ครูสุนันทา ผู้ปกครองทุกคนมีความเห็นว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในสังคม ได้แก่ เรื่องตนเอง ครอบครัว บ้าน โรงเรียน สังคม สิ่งแวดล้อม การเป็นอยู่อย่างพอเพียงและเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบุตรหลานของตนมีความสุขดีในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องอาศัยพลังความร่วมมือของครู ครูต้องเสียสละเวลานอกเวลาราชการมาดำเนินการ ประชุมระดมความคิด ประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ต่างๆ ปฏิบัติการจัดทำหลักสูตร แผนการเรียนรู้ จัดทำสื่อการเรียนการสอน จัดทำคลังสื่อ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้งบประมาณ ดังนั้นโรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีแผนงานและงบประมาณ เพื่อให้โรงเรียนไปดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพราะแม้ว่าโรงเรียนจะดำเนินการปฏิรูปการศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 แต่สภาพที่แท้จริงที่เป็นอยู่คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 โรงเรียนที่อยู่ในเขตตำบลเดียวกันหรืออำเภอเดียวกัน ควรผนึกกำลังกันในการทำงานร่วมกัน สร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการที่ใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนในการบูรณาการ อาจกำหนดจุดเน้นพื้นที่ชุมชนเดียวกัน ก็จะสามาร่วมมือช่วยเหลือกันได้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 โรงเรียนแต่ละแห่งควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ และเป็นการเพิ่มศักยภาพของครูให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

2.1 โรงเรียนบ้านผาศุกควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้แก่ ครูทุกคน เพื่อให้ครูทุกคนจะได้มีรูปแบบในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีความหลากหลายและเกิดผลดีต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 ชุมชนบ้านผาศุกมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โรงเรียนควรสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น แต่งตั้งให้ครูเป็นกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการแก่กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นต้น เนื่องจากประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ที่น้อย การหนุนเสริมจากครูด้านวิชาการและ

อื่นๆ จะส่งผลให้งานของชาวบ้านพัฒนาได้เร็วขึ้น ชุมชนก็จะมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เด็กนักเรียนก็จะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ดี

2.3 โรงเรียนบ้านผาสุกควรจัดทำคลังข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในชุมชน พัฒนาข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 โรงเรียนบ้านผาสุก ควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม เพราะที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอกับการใช้ของนักเรียน

2.5 โรงเรียนบ้านผาสุก ควรขยายผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปยังโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงหรือโรงเรียนที่เป็นเครือข่าย

3. ด้านการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบในการพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคน ให้มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ

3.3 หากโรงเรียนบ้านผาสุกมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการที่แตกต่างไปจากเดิม ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการเพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรที่จัดทำขึ้น

3.4 หากครุณำฐานความคิดอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากฐานคิดในการวิจัยนี้ไปใช้ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการนำฐานคิดเหล่านั้นไปใช้